

DĚJINY SPÁSY VE VITRÁŽÍCH

MARCA CHAGALLA

Na břehu řeky Limmat ve švýcarském městě Curychu založil král Ludvík Němec v roce 853 kostel a klášter pro ženy. Kostel je dnes známý pod názvem Fraumünster a je spravován reformovanou evangelickou církví. Největší kapli tohoto kostela dominuje celkem pět vysokých vitráží: dvě po stranách a tři na čelní stěně kaple. Jejich autorem je bělorusko-francouzský malíř Marc Chagall (1887–1985), vlastním jménem Mosche Segal, umělec svěbytného stylu, v jehož díle se často setkáváme s výsledkem jeho dialogu s křesťanskou vírou, ačkoli vyrůstal v židovské rodině.

Díla Marca Chagalla zpravidla překypují živými barvami a vyjadřují tak jeho pozitivní vztah k životu navzdory velmi obtížným obdobím, situacím a událostem, kterými v životě prošel. Chagall sám sebe (někdy společně se svou ženou) stylizoval do role pozorovatele, který se dívá na svět skrz okno z barevného skla. V šedesátých a sedmdesátých letech minulého století se umělec věnoval mj. výzdobě kostelů a jiných veřejných budov. Do tohoto období spadá i návrh a tvorba vitráží, a to např. pro jeruzalémskou synagogu při nemocnici Hadasah Ein Kerem nebo také katedrál v Métách a v Chichesteru či kostela v New Yorku. Vitráže ve zmíněné kapli Fraumünsteru byly dokončeny v roce 1970. Představují velmi osobité zpracování dějin spásy podle Písma svatého Starého a Nového zákona.

Jednotlivá okna jsou laděna do základních barev: Okno po levé straně kaple s převládající ohnivou červení je oknem proroků a symbolizuje Boží přísliby o obnově života dle Božího plánu se světem. Okno na protější straně v modré barvě je věnováno Zákonu, který naplnil Ježíš Kristus. Na čelní stěně je ve středu umístěno nejvyšší zelené okno života, které zobrazuje vrchol dějin spásy – hlavní události Ježíšova života. Po jeho levé straně je do modra laděné Jákobovo okno symbolizující konverzi k novému životu v Boží přítomnosti a napravo zlato-žluté okno Nového Jeruzaléma symbolizující dovršení Božího království na konci časů. Poselství všech oken jako celku se opírá o víru v Ježíšovo vzkříšení.

Podrobný popis kompozice jednotlivých oken s odkazy na biblické texty, z nichž autor vycházel, najdete v praktické příloze, části B. Zde je také navržen postup pro katechezi dospívajících, mladých a dospělých věřících a také pro výuku náboženství starších žáků. Obrazový materiál je umístěn na www.cestykatecheze.cz v části „Ke stažení“ ve složce 1303-27 Dějiny spásy ve vitrážích Marca Chagalla.

Další podrobnosti o kostele:

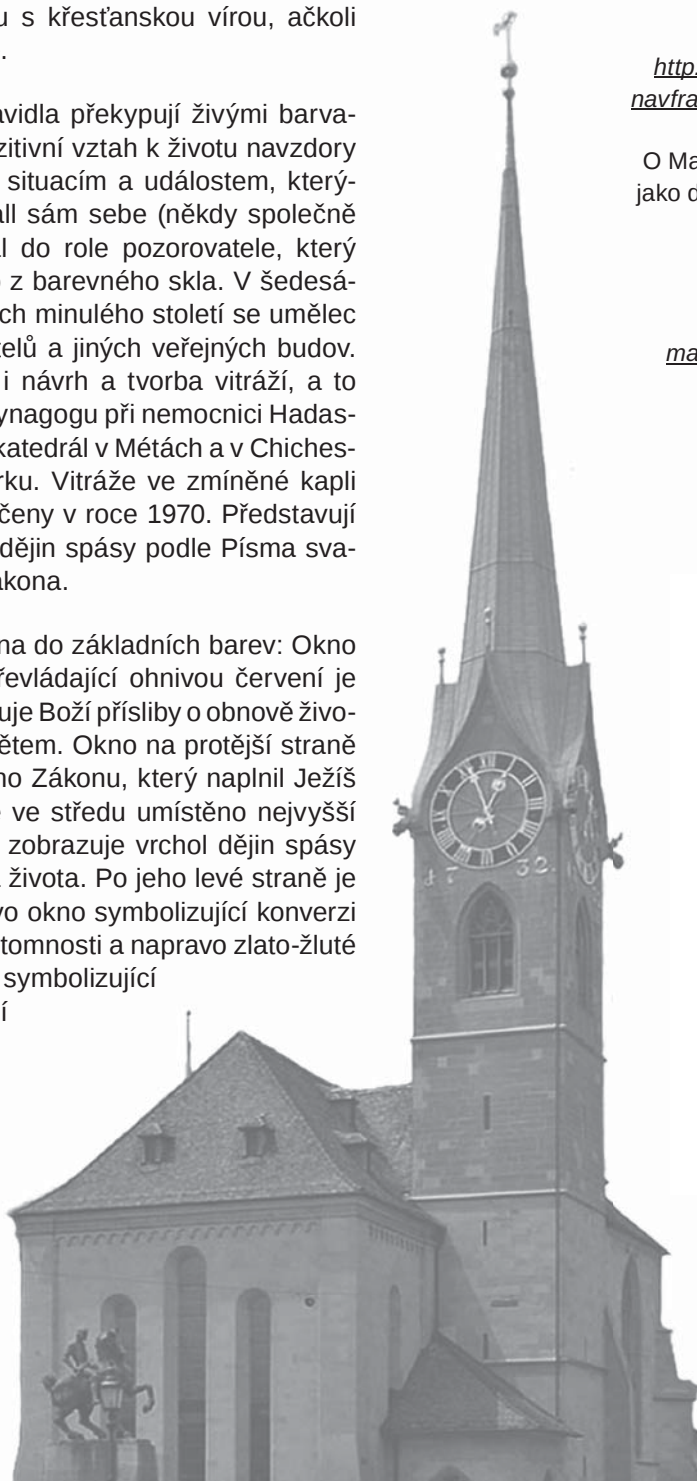
www.fraumuenster.ch;

panoramatická prohlídka kaple:

<http://www.fraumuenster.ch/index.php/navfraumuenster/panorama-chorchagall>.

O Marcu Chagallovi a jeho vidění světa jako daru od Boha a o pojetí jeho umění pojednává jeho autobiografie, která vyšla v českém překladu pod názvem *Ma vie – Můj život*.

<http://www.popron.cz/marc-chagall-ma-vie-muj-zivot-kniha/s-731049/>

Okno proroků nese poselství o Božím plánu spásy. Prorok Jeremjáš má sen o dvou koších fíků, v němž mu Hospodin objasňuje smysl zničení Jeruzaléma Babylóňany. Chagall však chtěl zdůraznit Hospodinův příslib: „Dám jim srdce, aby mě poznali, že já jsem Hospodin. Budou mým lidem a já jim budu Bohem, neboť se ke mně navrátí celý srdcem.“ (Jr 24,7)

Scéna o Elijášově nanebevzetí předjímá věčný život: „A hle, ohnivý vůz s koňmi je od sebe odloučil a Elijáš vystupoval ve vichru do nebe.“ (1 Kr 2,11).

Jákobovo okno vyjadřuje poselství o novém životě, který člověku dává Bůh. Jákobův nový život spočívá ve víře v Boží přítomnost, věrnost a zaslíbení. To vyjadřuje i nové jméno „Izrael“, které znamená „Zápasí Bůh“, a Jákob ho dostal od Neznámého, s nímž zápasil a obstál (srov. Gn 32,25–31 a Oz 12,5–7).

Okno Zákona se vztahuje nejprve ke Staré smlouvě mezi Bohem a jeho lidem, která bude v novém věku naplněna Ježíšem Kristem, Pánem pánů a Králem králů. Tyto Ježíšovy tituly ilustruje např. jezdec na bílém koni odkazující na knihu Zjevení: „A viděl jsem nebesa otevřená, a hle, bílý kůň, a na něm seděl ten, který má jméno Věrný a Pravý, neboť soudí a bojuje spravedlivě.“ (Zj 19,11). Cestou k této slávě je však Ježíšova cesta s křížem.

Okno „Sión“ vyjadřuje souvislost mezi Davidovým a nebeským královstvím. Král David hraje na harfu a zpívá žalm č. 103: „Dobrořeč má duše, Hospodinu, celé nitro mé, jeho svatému jménu... On ti odpouští všechny nepravosti, ze všech nemocí tě uzdravuje, vykupuje ze zkázy tvůj život, věncí tě svým milosrdenstvím a slitováním, po celý tvůj věk tě sytí dobrem, tvé mládí se obnovuje jako mládí orla.“ Krásná žena v pozadí nese ve svém těle tajemství – plod dramatického příběhu lásky, síly a důvěry v Hospodina.

Anděl – herold svolává věrné k poslednímu dni do Svatého města: „A ozvaly se mocné hlasy v nebi: Vlady nad světem se ujal náš Pán a jeho Mesiáš; a bude kralovat na věky věků.“ (Zj 11,15)

Všechny obrazy směřují k prostřednímu oknu Ježíše Krista v zelené barvě života. Dolní část vitráže se vztahuje k události Vtělení (viz obrázek), horní polovině Krista ukřižovaného. Celý obraz je jakoby „zasazen“ do větví stromu života.

